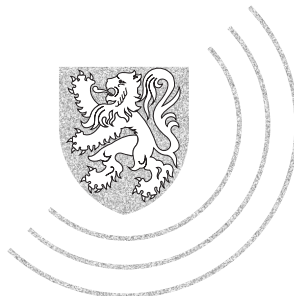

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

30 september 2003

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met de Stabilisatie- en Associatieovereenkomst
tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds,
en de voormalige Joegoslavische republiek Macedonië, anderzijds,
de bijlagen I tot VII, de protocollen 1 tot 5 en de slotakte,
ondertekend in Luxemburg op 9 april 2001***

* De tekst van de Stabilisatie- en Associatieovereenkomst, de bijlagen I tot VII, de protocollen 1 tot 5 en de slotakte ligt ter inzage op de Directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. ALGEMENE BESCHOUWINGEN

I.1. Totstandkoming van de Overeenkomst

In 1997 werd de regionale aanpak van de Europese Unie (EU) ten aanzien van de Balkan officieel gelanceerd. In een mededeling d.d. 26 mei 1999 over het stabilisatieproces in de Balkan legde de Europese Commissie het kader vast voor een breed partnerschap met 5 landen uit de regio. Onderhandelingen zouden geopend worden wanneer een land aan bepaalde politieke en economische voorwaarden voldeed. In juni 2000 verklaarde de Europese Raad van Feira dat alle landen van het stabilisatie- en associatieproces potentiële kandidaten voor het EU-lidmaatschap zijn.

De onderhandelingen tussen de EU en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië (verder: “Macedonië”) startten op 5 maart 2000 in Skopje. Op die manier beantwoordde de EU de positieve ontwikkelingen in Macedonië en werd uiting gegeven aan de Europese wens het stabilisatieproces in de Balkan actief te blijven ondersteunen. België heeft deze toenadering volledig onderschreven en ondersteund. Ook voor Vlaanderen behoren de landen van Centraal- en Oost-Europa tot de geografische prioriteiten van het buitenlands beleid. In de marge van de Europese top die op 24 november 2000 in Zagreb plaatsvond, werd een Stabilisatie- en Associatieovereenkomst geparafeerd.

I.2. Doel en inhoud van de Overeenkomst

De Stabilisatie- en Associatieovereenkomst is een nieuw model van overeenkomst, dat ook voor de andere landen in de Balkan zal gebruikt worden. De doelstellingen en de centrale elementen van een dergelijke overeenkomst zijn de volgende:

- het tot stand brengen van een politieke dialoog tussen de Partijen;
- de verbetering van de regionale samenwerking;
- het vooruitzicht op het instellen van een vrijhandelszone met de Europese Gemeenschap (EG) over een periode van 10 jaren;

- bepalingen met betrekking tot het verkeer van werknemers en van kapitaal, de vestiging van ondernemingen en het dienstenverkeer;
- het harmoniseren van de interne wetgeving, met name in de essentiële domeinen van de interne markt;
- samenwerking op een groot aantal beleidsdomeinen, waaronder justitie, cultuur, onderwijs, toerisme, lokale en regionale ontwikkeling, milieu enzovoort;
- de oprichting van een Associatie- en Stabilisatieraad, een Associatie- en Stabilisatiecomité en een parlementair comité.

Voor Macedonië zijn de nieuwe samenwerkingsmogelijkheden en de verwachte economische steun van de EU van groot belang. Ook de zogenaamde ‘evolutieve clausule’, waardoor de status van Macedonië als potentiële kandidaat-lidstaat erkend wordt, is een grote politieke overwinning voor de jonge republiek.

I.3. Schets van het partnerland

I.3.1. Politieke gegevens

Macedonië werd op 17 september 1991 onafhankelijk. Griekenland en de EU (onder druk van Griekenland) verzetten zich tegen de erkenning van een onafhankelijke staat waarin de naam “Macedonië” voorkwam. Uiteindelijk werd het land in april 1993 door de Verenigde Naties erkend onder de interim-naam FYROM (“Former Yugoslav Republic of Macedonia” of “Voormalige Joegoslavische Republiek van Macedonië”).

Bij de parlementsverkiezingen in 1998 leden de regerende ex-communisten de nederlaag. Er kwam een coalitie tussen het gematigde Democratisch Alternatief, het ultranationalistische VMRO-DPMNE en de Democratische Partij van Albanezen. De (ex-)communisten waren voor het eerst sedert 1945 niet aan de macht. De dispuuten met de buurlanden vormden samen met de belabberde economische situatie de hoofdthema’s van de campagne.

Na de euforie bleek de regering Georgievski voor een moeilijke taak te staan. Door de slechte toestand van de economie groeide de onvrede bij de bevolking. De ex-communisten speelden daar handig op in. De samenhang binnen de regeringscoalitie werd nog slechter. Macedoniërs en Albanezen

zijn op bepaalde vlakken naar elkaar toe gegroeid maar elkaar vertrouwen doen beide groepen niet.

In oktober en november 1999 werden presidentsverkiezingen gehouden. De uittrekkende president Gligorov was niet meer verkiesbaar. Na drie ronden werd de 43-jarige en vrij onbekende Boris Trajkovski verkozen. Hij was de kandidaat van de VMRO en hij haalde het van zijn sociaal-democratische tegenstrever Petkowski. De nieuwe president stelde zich tot doel Macedonië dichter bij Europa te brengen en de etnische tegenstellingen in eigen land te overbruggen.

De lokale verkiezingen die in september 2000 werden gehouden, vormden een belangrijke test voor de regering-Georgievski. Die verkiezingen verliepen niet geheel rimpelloos.

In november 2000 stapte het Democratisch Alternatief, ontevreden over de economische hervormingen, uit de coalitie. De Liberale Partij kwam in de plaats. Met slechts 61 van de 120 zetels in het parlement beschikte de coalitie maar over een zeer kleine meerderheid.

In maart 2001 braken in het noordwesten van het land, rond de stad Tetovo, gevechten uit tussen Albanese rebellen en het regeringsleger. De rebellen eisen een federale staat van (Slavische) Macedoniërs en Albanezen en meer rechten voor de Albanezen, zoals hoger onderwijs in hun eigen taal. Het feit dat de grondwet sinds 1991 alleen Slavische Macedoniërs nog met naam vernoemt in de preambule, zit hen hoog.

Op 8 mei 2001 werd onder internationale druk een akkoord gesloten over de uitbreiding van de regering met twee partijen uit de oppositie, de Albanese Partij van de Democratische Welvaart (PDP) en de Sociaal-Democratische Unie van Macedonië (SDSM). Die SDSM stapte in november 2001 op samen met de Liberaal-Democratische Alliantie.

Op 16 november 2001 keurde het parlement de gemendeerde grondwet goed. Daardoor krijgt de Albanese minderheid meer rechten. Tevens beloofde president Trajkovski opnieuw amnestie voor de leden van het Nationaal Bevrijdingsleger (UCK) die vóór 26 september 2001 vrijwillig hun wapens ingeleverd hebben tijdens de door de NAVO georganiseerde inzameling. Op 24 januari 2002 werd de wet ter versterking van de regionale en lokale besturen aangenomen door het parlement. Door die wet krijgen de etnische Albanezen meer bevoegdheden in dorpen en steden waar zij in de meerderheid zijn. Op 8 maart 2002 keurde het parlement de amnestiewet goed. Die amnestiewet was een

voorwaarde voor de bijeenroeping van een internationale donorconferentie. Aan die donorconferentie, die half maart 2002 in Brussel plaatsvond, namen 38 landen, 19 organisaties, de Wereldbank en de Europese Commissie deel. Macedonië kreeg er € 665 miljoen voor de heropbouw van het land. Het bedrag is meer dan het dubbele dan werd verwacht.

In de aanloop naar de parlementsverkiezingen van 15 september 2002 groeide de onrust. Bijna dagelijks werden incidenten gemeld. De VMRO van premier Georgievski leed een zware nederlaag. Ze behaalde slechts 24% van de stemmen. De grote overwinnaars waren de SDSM van oud-communist Branko Crvenkovski met 41% en de Unie voor Democratische Integratie (BDI) van de etnisch-Albanese rebellenleider Ali Ahmeti met 12%. Crvenkovski vormde een coalitieregering met de SDSM, de BDI en de liberaal-democratische partij (LDP). Op 31 oktober 2002 kreeg de regering het vertrouwen van het parlement.

Macedonië heeft een meerpartijensysteem. De president, die verkozen wordt voor een ambtstermijn van 5 jaar, is ook opperbevelhebber van het leger en voorzitter van de Veiligheidsraad. Hij benoemt de premier maar heeft voor het overige weinig formele bevoegdheden. Het parlement bestaat uit één Kamer, de Sobranje. De 120 leden worden om de 4 jaar verkozen.

1.3.2. Economische en sociale gegevens

Macedonië was de armste republiek van ex-Joegoslavië. In het begin van de jaren negentig was de economische achteruitgang groter dan in andere Balkanlanden. De overgang van een planeconomie, gericht op industrie en dan vooral metaal en andere halfafgewerkte producten, naar een markteconomie was moeilijk. De regering moest economische diversificatie en privé-initiatieven aanmoedigen. Het uiteenvallen van Joegoslavië trof Macedonië hard. De banden met Slovenië, Kroatië en Bosnië-Herzegovina werden verbroken door de oorlog. Bovendien viel de handel met de voornaamste partner, Servië-Montenegro, stil door de VN-sancties in 1992. De industrie, die moeizaam van deze klappen herstelde, werd begin 1994 dan ook nog getroffen door de blokkade die Griekenland instelde.

De meeste problemen konden slechts op middellange termijn opgelost worden door de herstructurering van de industrie en het vinden van nieuwe markten. Ondertussen werd vooral werk gemaakt van de strijd tegen de inflatie. Die bedroeg in 1992

liefst 1.700%. Het begrotingstekort kon enkel door het drukken van nieuwe geldmiddelen aangezuiverd worden. Dat tekort kwam er omdat na de onafhankelijkheid de steun van Belgrado wegviel, de werkloosheid toenam en de belastingsinkomsten daalden. Na verschillende valse starts kaderde de regering begin 1994 haar fiscale en monetaire politiek in een programma van het Internationaal Muntfonds (IMF). Subsidies voor industrie en landbouw werden afgeschaft en andere uitgaven beperkt. Het tekort daalde in 1993 tot 13,8% van het Bruto Nationaal Product (BNP) en een jaar later zelfs tot 2,9%. In 1996 en 1997 werd een begrotingsevenwicht bereikt. Om de inkomsten te verhogen heeft de regering het belastingstelsel hervormd. Zo werd in januari 1999 de belasting op de toegevoegde waarde (BTW) ingevoerd.

Om de economie te stabiliseren rekende de regering op haar monetaire politiek. In september 1995 maakte ze van nominale muntstabiliteit haar voorname doel. Formeel bleef de munt vlottend maar de Nationale Bank kwam toch tussen om de koers van de denar tegenover de Duitse mark vast te leggen. De inflatie daalde tot 15,9% in 1995 en bedroeg nog slechts 3% in 1996 maar in 1997 steeg ze weer als gevolg van een devaluatie om daarna opnieuw te dalen.

De economie werd zwaar getroffen door het conflict in Kosovo. Het putte de sociale voorzieningen uit en versterkte het wantrouwen van verschillende volkeren in de multiculturele armlastige staat. Macedonië raamt de directe economische verliezen op circa anderhalf miljoen US dollar. Macedonië kreeg hulp maar die was onvoldoende om alle verliezen te compenseren.

In de tweede helft van de jaren negentig legde de regering een groter accent op de herstructurering van de industrie. De eerste stappen werden in 1993 gezet met het lanceren van een privatiseringsprogramma. In april 1998 waren 1.160 van de 1.261 geselecteerde bedrijven in privé-handen overgegaan. Zelfs de grootste 25, verlieslatende, ondernemingen waren in dat geval. Toch zorgde die privatisering niet voor veel nieuw kapitaal en knowhow op het vlak van management want de werknemers namen de grootste belangen in hun bedrijf. De hervormingen kwamen hard aan bij de bevolking. Door de sluiting van verlieslatende staatsbedrijven steeg de werkloosheid en de invoering van de BTW en het marktconform maken van de elektriciteitstarieven zorgden voor hogere lasten.

Om de druk te verminderen besloot de regering in 2001 om de inkomensbelastingen en de BTW-tarie-

ven te verlagen en de bevroren banktegoeden vrij te geven. Daarnaast nam zij de beslissing om de sociale uitkeringen meer te richten op de echt kwetsbare groepen in de samenleving.

De begroting voor 2001 voorzag 61 miljard denars inkomsten (ongeveer € 1,066 miljard) tegenover 50,5 miljard denars (€ 0,88 miljard) uitgaven. Er werd gehoopt op een stijging van het BNP met 6%, van de inflatie met 2,2% en van de lonen met 2,3%.

Op het gebied van handel is Macedonië één van de meest open landen in de regio. Het sloot vrijhandelsovereenkomsten met Tsjechië, Hongarije, Polen, Slowakije en Slovenië en onderhandelde met de meeste andere Balkanlanden. Handel met de landen van ex-Joegoslavië was zeer belangrijk maar door de oorlog wonnen andere buitenlandse markten aan belang.

Het aantrekken van buitenlandse investeerders is nog steeds een probleem. Zij worden afgeschrikt door de instabiliteit in de regio en de ingewikkelde handelswetgeving in Macedonië.

Macedonië kampt met een hoog werkloosheidscijfer, op Bosnië-Herzegovina na wellicht het hoogste in de Balkan. Het probleem is structureel en treft vooral de Albanese minderheid. Veel Macedoniërs en dan vooral etnische Albanezen zoeken werk in het buitenland. In 1998 nam de regering een aantal maatregelen om het probleem aan te pakken. Een subsidiëringprogramma zorgde ervoor dat 50.000 nieuwe banen werden gecreëerd. Vooral kleine ondernemingen zorgen voor nieuwe tewerkstelling. Toch zal het werkloosheidsprobleem slechts kunnen opgelost worden door structurele hervormingen. De moeilijke sociale omstandigheden zijn een voedingsbodem voor corruptie, machtsmisbruik en illegale praktijken.

Zowat 20% van de bevolking leeft onder de armoedegrens. De armoede is het grootst onder de leden van minderheidsgroepen. De inkomensverschillen tussen de steden en het platteland zijn groot. Het onderwijs is van een redelijk niveau maar de kwaliteit is sinds de onafhankelijkheid achteruitgegaan. Er is weinig analfabetisme. De regering werkt samen met o.a. de Wereldbank aan een betere gezondheidszorg en een hervorming van het pensioenstelsel. Een groot probleem vormen tenslotte de duizenden vluchtelingen en ontdeinden.

Macedonië neemt de 65ste plaats in op de *Human Development Index* 2002 van de Verenigde Naties.

I.3.3. Mensenrechtensituatie

Macedonië heeft de belangrijke mensenrechtenverdragen ondertekend. Bovendien werden de fundamentele mensenrechten ook vastgelegd in de grondwet. Harmonieuze interetnische relaties zijn van het grootste belang voor de politieke stabiliteit. De regering levert grote inspanningen om de betrekkingen tussen de twee grootste bevolkingsgroepen – Macedoniërs van Slavische oorsprong en etnische Albanezen – te verbeteren.

In zijn rapport 2003 stelt *Amnesty International* dat, ondanks de blijvende verbetering van de mensenrechtensituatie, de veiligheidstroepen en hun medestanders zich schuldig maakten aan moorden, foltering en gijzelingen. In maart 2002 werd een amnestie afgekondigd voor zij die betrokken waren bij de etnische conflicten, met uitzondering van mensen die beschuldigd werden van oorlogsmisdaden.

I.4. Bestaande betrekkingen met de verdragspartner

I.4.1. Betrekkingen met de Europese Unie

Ten gevolge van de Kosovo-crisis en mede onder impuls van het Stabiliteitspact, besteedt de EU extra aandacht aan Macedonië en Albanië, twee stabiliserende actoren in de regio. Door de samenwerking te bespoedigen en te versterken, wil de EU bijdragen tot de stabiliteit in de regio. Het associatie- en stabilisatieakkoord is het eerste akkoord van dit type en het zal als model dienen voor gelijkaardige akkoorden met andere Balkanlanden. In afwachting van de inwerkingtreding werd een interim-akkoord gesloten betreffende de handelsvoorwaarden. De bevolking staat zeer positief tegenover een toenadering tot de EU. Officieel willen ook alle partijen Macedonië dichterbij de NAVO en de EU brengen.

Eind maart 2003 stuurde de EU soldaten naar Macedonië om daar de taken van de NAVO op het gebied van ordehandhaving over te nemen. Het was de eerste militaire operatie van die aard van de EU.

I.4.2. Betrekkingen met Vlaanderen en België

Vlaanderen wil solidair zijn met de landen van Centraal- en Oost-Europa, alsook met de landen van ex-Joegoslavië en de ex-Sovjetunie, die overschakelen naar een democratische vorm van bestuur en naar een markteconomie. Het heeft trouwens zelf ook belang bij de politieke stabiliteit en

de economische groei in die landen, die interessante perspectieven bieden voor de Vlaamse bedrijven.

Volgens cijfers van Export Vlaanderen voerde Vlaanderen gedurende de eerste 9 maanden van 2002 voor € 11,34 miljoen uit naar Macedonië, dat daarmee de 106de plaats innam op de lijst van Vlaamse exportlanden.

België geniet in Macedonië van een bijzonder gunstig imago. Het feit dat Brussel de hoofdstad is van de EU speelt hierbij zeker een rol. Macedonië hecht een groot belang aan de versteviging van de bilaterale betrekkingen.

België steunde de toetreding van de republiek tot de Verenigde Naties en knoopte in 1994 diplomatieke betrekkingen aan met Macedonië. In de loop der jaren werden verschillende bilaterale akkoorden en verdragen gesloten en werd steun verleend aan het land. Zo werd in april 1999 een steunenveloppe van € 12,4 miljoen verleend. In oktober 2000 maakte DGIS € 0,4 miljoen vrij voor een project van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) ter preventie van de mensenhandel.

In Kumanovo verblijven ongeveer 300 Belgische militairen als steun van de troepen in Kosovo. De relaties met de Macedonische overheid zijn goed te noemen. De militairen zetten zich ook sociaal actief in op lokaal vlak.

II. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING VAN DE OVEREENKOMST

De Overeenkomst telt 128 artikelen, verdeeld over tien titels. Verder werden 7 bijlagen en 5 protocollen bij de Overeenkomst gevoegd. Hierna worden de voornaamste bepalingen, die relevant zijn voor Vlaanderen, kort toegelicht.

Doelstelling en algemene beginselen (preambule ; artikelen 1 – 6)

In de laatste paragraaf van de Preambule wordt verwezen naar Macedonië's status als potentiële kandidaat voor EU-lidmaatschap onder de criteria vastgesteld door de Europese Raad in juni 1993 en op voorwaarde dat deze Overeenkomst en in het bijzonder de bepalingen inzake regionale samenwerking op succesvolle wijze worden uitgevoerd.

Overeenkomstig artikel 1 wordt een associatie tot stand gebracht tussen de Europese Gemeenschap

(EG) en haar lidstaten en Macedonië, met als voornaamste doelstellingen :

- het tot stand brengen van een politieke dialoog en van nauwe betrekkingen tussen de Partijen ;
- het ondersteunen van de inspanningen van Macedonië gericht op de economische en internationale samenwerking, mede door de afstemming van haar wetgeving op die van de EG ;
- het aanmoedigen van harmonieuze economische betrekkingen en van de geleidelijke instelling van een vrijhandelszone tussen de Partijen ;
- het bevorderen van regionale samenwerking op alle gebieden van de Overeenkomst.

De associatie wordt volledig verwezenlijkt over een overgangperiode van maximum 10 jaar (artikel 5). In een eerste fase wordt de nadruk gelegd op de titels III (regionale samenwerking), V (verkeer van werknemers, diensten, kapitaal), VI (harmonisatie van wetgeving) en VII (justitie en binnenlandse aangelegenheden) van de Overeenkomst. De associatie moet volledig in overeenstemming zijn met de relevante bepalingen van de Wereldhandelsorganisatie (WHO).

Eerbied voor de democratische principes en de mensenrechten evenals de rechtsstaat en de beginselen van de markteconomie vormen essentiële elementen van deze Overeenkomst (artikel 2). Internationale en regionale vrede en stabiliteit en goed nabuurschap staan centraal in het Stabilisatie- en Associatieproces. Macedonië engageert zich om samen te werken met de andere landen in de regio, met inbegrip van wederzijdse concessies betreffende het verkeer van personen, goederen, kapitaal en diensten.

Politieke dialoog (artikelen 7 – 10)

Overeenkomstig artikel 7 wordt de politieke dialoog tussen de Partijen verder ontwikkeld, met het oog op :

- de convergentie van de standpunten aangaande internationale kwesties van belang voor de Partijen ;
- regionale samenwerking ;
- veiligheid en stabiliteit in Europa.

De politieke dialoog vindt plaats via de Stabilisatie- en Associatieraad op ministerieel niveau, als ook op ambtelijk niveau en met gebruikmaking van alle beschikbare diplomatieke kanalen (artikelen 9 en 10).

Regionale samenwerking (artikelen 11 – 14)

Macedonië verbindt zich ertoe de regionale samenwerking in de Balkan actief te bevorderen. De EG zal projecten en programma's voor technische bijstand steunen die een regionale dimensie vertonen (artikel 11).

Zodra de EG een Stabilisatie- en Associatieovereenkomst sluit met een tweede land in de regio, zal Macedonië onderhandelingen starten met dat land teneinde een overeenkomst inzake regionale samenwerking te sluiten (artikel 12). Het sluiten van zulke overeenkomst binnen de twee jaar na de inwerkingtreding van de tweede Stabilisatie- en Associatieovereenkomst zal een voorwaarde zijn voor de verdere ontwikkeling van de betrekkingen tussen de EU en Macedonië.

Macedonië engageert zich om samen te werken op de beleidsdomeinen van deze Overeenkomst met de andere landen van de regio en met andere kandidaat-lidstaten (artikelen 13 en 14).

Vrij verkeer van goederen (artikelen 15 – 43)

Een vrijhandelszone wordt geleidelijk tot stand gebracht.

Wat de industriële producten betreft, werden bijzondere regelingen getroffen voor bepaalde gevoelige sectoren, zoals de staalindustrie en de textielsector (Protocolen 1 en 2). Voor de andere industriële goederen worden alle douaneheffingen, kwantitatieve beperkingen en maatregelen van gelijke werking op de invoer in de EU van goederen van oorsprong uit Macedonië afgeschaft vanaf de inwerkingtreding van de Overeenkomst (artikel 17). Voor de invoer van goederen van oorsprong uit de Gemeenschap in Macedonië, worden de douaneheffingen jaarlijks met minimum 10 % verminderd teneinde een volledige afschaffing ervan te bereiken na maximum tien jaren (artikel 18). Voor bepaalde producten worden bijzondere tijdschema's voorzien. Macedonië is bereid de tarieven sneller af te bouwen indien de algemene economische toestand en de situatie van de sector in kwestie het toelaten (artikel 21).

Wat de landbouw- en visserijproducten betreft, worden alle kwantitatieve beperkingen en maatregelen van gelijke werking door beide Partijen onmiddellijk afgeschaft (artikel 26). Bijzondere regelingen werden uitgewerkt voor de geleidelijke afschaffing van douaneheffingen op de landbouw- en visserijproducten (artikelen 27 en 28). Artikel 29 bepaalt dat verdere concessies in deze sectoren zo snel mogelijk onderzocht en toegepast worden. Artikel 30 voorziet consultaties tussen de Partijen indien de gevoelige landbouw- en visserijmarkten verstoord worden. In afwachting van dergelijke consultaties, kan elke Partij gepaste maatregelen treffen.

Artikel 32 is een zogenaamde ‘standstill’-clausule : vanaf de inwerkingtreding van de Overeenkomst kunnen geen nieuwe douaneheffingen, kwantitatieve beperkingen of maatregelen van gelijke werking ingevoerd worden. Fiscale discriminatie tussen de producten van de Partijen wordt vermeden (artikel 33). De Overeenkomst sluit het behoud of de oprichting van douaneunies of vrijhandelszones niet uit, in zoverre de handelsbepalingen van deze Overeenkomst er niet door gewijzigd worden (artikel 35).

Verder bevat de titel over het vrij verkeer van goederen een antidumping-clausule (artikel 36), een algemene vrijwaringsclausule (artikel 37), een clausule voor tekorten aan bepaalde goederen (artikel 38), en bepalingen inzake staatsmonopolies en fraude (artikelen 39 en 42).

Verkeer van werknemers, vestiging, dienstenverlening, kapitaal (artikelen 44 – 67)

Met betrekking tot de werkomstandigheden, de beloning en de ontslagmodaliteiten, engageren de Partijen zich om de onderdanen van de andere Partij niet te discrimineren ten opzichte van de eigen onderdanen. Echtgenoten en kinderen van Macedonische werknemers in de EU zullen toegang hebben tot de Europese arbeidsmarkt (artikel 44). Artikel 45 bevat ook een aantal bepalingen inzake de toegang van onderdanen van Macedonië tot tewerkstelling in EU-lidstaten, zonder dat strikte verplichtingen opgelegd worden.

Wat de vestiging van ondernemingen betreft, voorziet artikel 48 dat de Partijen geen minder gunstige behandeling toekennen aan ondernemingen van de andere Partij dan de behandeling die wordt toegekend aan eigen ondernemingen of aan ondernemingen van derde staten (m.a.w. de meest gunstige van beide). Dezelfde regel geldt *mutatis mutandis*

voor de activiteiten van dochtermaatschappijen en filialen. Een aantal sectoren, waaronder luchtvaartdiensten, worden uitgesloten van deze bepalingen (artikel 50).

De Stabilisatie- en Associatieraad zal nagaan welke maatregelen nodig zijn voor de wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties (artikel 52). Artikel 53 regelt de tewerkstelling van eigen onderdanen in ondernemingen gevestigd op het grondgebied van de andere Partij (zgn. ‘personeel met een sleutelpositie’).

Artikel 54 voorziet de mogelijkheid voor Macedonië om onder bepaalde voorwaarden gedurende de eerste vier jaren na de inwerkingtreding van de Overeenkomst afwijkende maatregelen te nemen voor sectoren die herstructurerings ondergaan, die ernstige moeilijkheden kennen, waarin een drastische reductie van het marktaandeel van eigen ondernemingen of onderdanen gevreesd wordt of voor nieuwe industriële sectoren in het land.

De Partijen nemen ook de nodige maatregelen om geleidelijk het verlenen van diensten toe te laten door ondernemingen of onderdanen gevestigd in een andere Partij dan die waar de ontvanger van de diensten gevestigd is (artikel 55). Met betrekking tot de transportsector worden specifieke regelingen getroffen (artikel 57).

De artikelen 58 tot en met 60 betreffen de lopende betalingen en het vrije verkeer van kapitaal met betrekking tot directe investeringen. Verder bevat de Overeenkomst een aantal algemene bepalingen met betrekking tot beperkingen op grond van openbare veiligheid en gezondheid (artikel 61), de toepassing van nationale wetgeving (artikel 62), belastingsvoordelen die voortvloeien uit bilaterale verdragen inzake dubbele belasting (artikel 64), enz.

Afstemming en harmonisatie van wetgeving (artikelen 68 – 73)

De afstemming van de Macedonische wetgeving op die van de Europese Gemeenschap zal in twee fases plaatsvinden. In een eerste fase wordt er voornamelijk geconcentreerd op de interne markt en andere handelsaspecten, zoals mededingingsrecht, intellectuele eigendom en de bescherming van gegevens. In een tweede fase komen de andere sectoren aan bod (artikel 68). Verder wordt voorzien in specifieke bepalingen omtrent mededinging (artikel 69), openbare ondernemingen (artikel 70), intellectuele eigendom (artikel 71), publieke con-

tracten (artikel 72), en standaardisatie, metrologie en conformiteitsbeoordeling (artikel 73).

Justitie en binnenlandse aangelegenheden (artikelen 74 – 79)

Titel VII regelt de samenwerking op het vlak van justitie en binnenlandse aangelegenheden, waarbij de nadruk wordt gelegd op de versterking van de instellingen en de rechtsstaat in Macedonië. Specifieke bepalingen betreffen illegale immigratie (artikel 76), het witwassen van geld (artikel 77) en andere illegale activiteiten (artikel 78).

Samenwerking op andere domeinen (artikelen 80 – 103)

De samenwerking tussen de Partijen zal de bestaande economische banden verstevigen, tot wederzijds voordeel en met het oog op de sociale en economische ontwikkeling van Macedonië (artikel 80). Het samenwerkingsbeleid wordt ingebed in een regionaal kader, waarbij de samenwerking tussen Macedonië en diens buurstaten wordt aangemoedigd.

Voor Vlaanderen zijn vooral de volgende samenwerkingsbepalingen van belang :

- samenwerking op vlak van het economisch beleid door het uitwisselen van economische gegevens en de gezamenlijk analyse van economische onderwerpen (artikel 81) ;
- bevorderen en beschermen van investeringen (artikel 84) ;
- industriële samenwerking met het oog op de modernisering en de herstructurering van de industrie in Macedonië en de versterking van de private sector (artikelen 85 en 86) ;
- toeristische samenwerking door de transfer van expertise, de deelname van Macedonië in Europese toeristische organisaties en het bestuderen van samenwerkingsmogelijkheden (artikel 87) ;
- samenwerking op het vlak van onderwijs en training teneinde het niveau van het algemene onderwijs en de beroepskwalificaties in Macedonië te verbeteren (artikel 91) ;
- culturele samenwerking (artikel 92) en samenwerking op audio-visueel gebied, waarbij coproducties worden aangemoedigd (artikel 94) ;
- samenwerking in verband met elektronische communicatie (artikel 95) en de informatiemaatschappij (artikel 96) ;
- vervoer (artikel 98) ;
- energie (artikel 99) ;
- de modernisering van de landbouw (artikel 100) ;
- bilaterale samenwerking op het vlak van wetenschappelijk onderzoek (artikel 102) ;
- bescherming van het leefmilieu (artikel 103), enzovoort.

Financiële samenwerking (artikelen 104 – 107)

Om de doelstellingen van de Overeenkomst te kunnen verwezenlijken, komt Macedonië in aanmerking voor financiële steun van de EG in de vorm van subsidies en leningen.

Institutionele, algemene en slotbepalingen (artikel 108 – 128)

De Partijen richten een Stabilisatie- en Associatieraad op, die moet toezien op de tenuitvoerlegging van de Overeenkomst en zich kan buigen over een der welk onderwerp van wederzijds belang (artikel 108). De Raad komt regelmatig bijeen en wordt beurtelings voorgezeten door een vertegenwoordiger van de EG en van Macedonië (artikel 109). De Partijen kunnen een geschil met betrekking tot de toepassing of interpretatie van de Overeenkomst voorleggen aan de Raad (artikel 111).

De Raad wordt bijgestaan door een Stabilisatie- en Associatiecomité (artikel 112). Bovendien wordt een Parlementair Comité opgericht, waarin vertegenwoordigers van het Europees Parlement en van het Parlement van Macedonië zetelen (artikel 114).

De Overeenkomst wordt gesloten voor een periode van onbepaalde duur. Elke Partij kan de Overeenkomst opzeggen door de andere Partij te notificeren. Zes maanden na een dergelijke notificatie houdt de Overeenkomst op van toepassing te zijn (artikel 122).

De Overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de notificatie door de Partijen van de beëindiging van de ratificatieprocedures. Zodra de Overeenkomst in wer-

king treedt, vervangt zij het samenwerkingsakkoord gesloten tussen de EG en Macedonië op 29 april 1997 (artikel 127).

Bijlagen

Bijlage I : Invoer in Macedonië van minder gevoelige industrieproducten van oorsprong uit de Gemeenschap (artikel 18, § 2)

Bijlage II : Invoer in Macedonië van gevoelige industrieproducten van oorsprong uit de Gemeenschap (artikel 18, § 3)

Bijlage III : EG-definitie van “Baby beef” (artikel 27)

Bijlage IVa : Invoer in Macedonië van landbouwproducten van oorsprong uit de Gemeenschap (nulrecht) (artikel 27, § 3, onder a)

Bijlage IVb : Invoer in Macedonië van landbouwproducten van oorsprong uit de Gemeenschap (nulrecht binnen tariefcontingenten) (artikel 27, § 3, onder b)

Bijlage IVc : Invoer in Macedonië van landbouwproducten van oorsprong uit de Gemeenschap (concessies binnen tariefcontingenten) (artikel 27, § 3, onder c)

Bijlage Va : Invoer in de Gemeenschap van vis en visserijproducten van oorsprong uit Macedonië (artikel 28, § 1)

Bijlage Vb : Invoer in Macedonië van vis en visserijproducten van oorsprong uit Macedonië (artikel 28, § 2)

Bijlage VI : Vestiging : “Financiële diensten” (Titel V, Hoofdstuk II, artikelen 47 en 49)

Bijlage VII : Intellectuele, industriële en commerciële eigendom (artikel 71)

Protocollen

Protocol 1 inzake textiel en kledingproducten

Protocol 2 inzake staalproducten

Protocol 3 inzake de handel tussen Macedonië en de Gemeenschap in bewerkte landbouwproducten

Protocol 4 inzake de definitie van het begrip “producten van oorsprong” en methoden van of administratieve samenwerking

Protocol 5 inzake wederzijdse administratieve bijstand in douanezaken

Slotakte

De slotakte bevat 7 gemeenschappelijke verklaringen en 2 eenzijdige verklaringen van de Gemeenschap.

III. PROCEDUREVERLOOP

III.1. “Dubbel gemengd karakter” van de Overeenkomst

Na de voltooiing van de onderhandelingen werd het ontwerp van Overeenkomst door de Partijen geparafeerd op 24 november 2000 in Zagreb. De Commissie heeft haar voorstellen voor de ondertekening en sluiting van de Overeenkomst op 19 februari 2001 aan de Raad voorgelegd. De Groep 'Westelijke Balkan' heeft op 23 februari, 1 en 5 maart 2001 ingestemd met de ontwerptekst.

In de Europese rechtsorde heeft de Overeenkomst met Macedonië een gemengd karakter, aangezien ze betrekking heeft op zowel exclusief communautaire aangelegenheden als op materies die onder de bevoegdheid van de lidstaten vallen.

Het gemengd karakter naar Belgisch recht werd vastgelegd via een schriftelijke procedure van de Werkgroep “gemengde verdragen” (WGV), een adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB). Op 22 maart 2001 ontving de Vlaamse administratie Buitenlands Beleid een brief van het federale ministerie van Buitenlandse Zaken, waarin voorgesteld wordt het gemengd karakter (federaal/gemeenschappen/gewesten/gemeenschappelijke gemeenschapscommissie) vast te leggen. De Overeenkomst bevat inderdaad een aantal bepalingen die onder de bevoegdheidsdomeinen van de Gemeenschappen (bijvoorbeeld cultuur en onderwijs) en van de Gewesten (bijvoorbeeld milieu) vallen.

Ook werd in dezelfde brief voorgesteld ondertekeningformule 3 van de ICBB te gebruiken, d.w.z. “één enkele handtekening met volmachten van alle betrokken overheden, in naam van het Koninkrijk België, doch met vermelding van alle betrokken entiteiten onder de handtekening”. Dit is de ge-

bruikelijke formule voor de ondertekening door België van verdragen tussen de EG en derde landen. De administratie Buitenlands Beleid heeft dan ook per brief op 22 maart 2001 ingestemd met deze voorstellen.

Op 30 maart 2001 besliste de Vlaamse regering haar goedkeuring te hechten aan het ontwerp van Stabilisatie- en Associatieovereenkomst en de federale vertegenwoordiger te machtigen om de Overeenkomst, mede namens de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, te ondertekenen op voorwaarde dat de Vlaamse overheid onder de handtekening van de gemachtigde zou vermeld worden.

De Stabilisatie- en Associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten enerzijds, en de voormalige Joegoslavische republiek Macedonië werd op 9 april 2001 in Luxemburg ondertekend.

Op 21 maart 2003 hechtte de Vlaamse regering haar principiële goedkeuring aan het ontwerp van decreet houdende instemming met de Stabilisatie- en Associatieovereenkomst. Ook werd de Vlaamse minister bevoegd voor het buitenlands beleid gelast om het advies in te winnen van de Raad van State.

III.2. Advies van de Sociaal-Economische Raad Vlaanderen (SERV)

De SERV bracht op 30 mei 2002 advies uit. De Vlaamse sociale partners steunen de Europese leiders wanneer zij stellen dat de weg naar stabiliteit in de Balkan verloopt via een geleidelijke aansluiting bij de landen van de EU en via het effectieve lidmaatschap op langere termijn.

De SERV kan zich aansluiten bij de selectie van landen waarmee een stabilisatie- en associatieakkoord zal worden gesloten en bij de prioriteiten van het Vlaams buitenlands beleid naar de landen van Oost- en Centraal-Europa.

De Vlaamse sociale partners wijzen er op dat ze sinds tien jaar meewerken aan de capaciteitsopbouw in de betrokken landen via de multilaterale programma's van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO). Het belang van goede sociaal-economische overlegstructuren en een klimaat waarbij men in gezamenlijke dialoog zoekt naar een consensus is volgens de SERV een belangrijke stabiliserende factor.

III.3. Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (MiNa-Raad)

In zijn advies d.d. 6 juni 2002 toont de MiNa-Raad zich positief over het tot stand komen van de stabilisatie- en associatieovereenkomsten met Macedonië en Kroatië en over de aanknopingspunten die ze bevatten voor samenwerking op het vlak van milieu. De MiNa-Raad stelt dat de moeilijke sociaal-economische en politieke toestand waarin beide landen verkeren, ertoe kan leiden dat de aandacht voor het milieubeleid marginaal blijft. De op termijn voorziene toetreding tot de EU kan beide Balkanstaten voor zeer grote uitdagingen plaatsen op het vlak van milieu. De MiNa-Raad vindt het dan ook goed dat door de stabilisatie- en associatieakkoorden een kader geboden wordt om daarop in te spelen.

De kansen bestaan in de mogelijkheden voor administratieve en/of commerciële samenwerking en uitwisseling van know-how en technologieën. De MiNa-Raad vindt het aangewezen dat de Vlaamse overheid, het bedrijfsleven en de relevante niet-gouvernementele organisaties (NGO's) zich samen organiseren om op een vlotte manier tot dergelijke samenwerkingsprogramma's te kunnen komen. Bovendien kan, volgens de MiNa-Raad, een milieubeleid maar slagen als het gedragen wordt door de civiele maatschappij en als het verinnerlijkt wordt in de politieke en maatschappelijke cultuur van het land. Vlaanderen moet dan ook contacten leggen en informatie-uitwisseling ondersteunen.

III.4. Advies van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR)

Het Vast Bureau van de VLOR besprak de adviesaanvraag in zijn vergadering d.d. 3 september 2002. Het Vast Bureau verheugt zich over de mogelijkheden voor intensere samenwerking op het vlak van onderwijs die de verdragstekst creëren. Het Vast Bureau ziet evenwel af van het recht een formeel advies te formuleren aangezien het geen commentaar heeft bij de verdragstekst.

III.5. Advies van de Raad van State

In zijn advies d.d. 12 juni 2003 maakte de Raad van State geen opmerkingen bij het ontwerp van decreet.

III.6. Inwerkingtreding

De Overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de notificatie door de Partijen van de beëindiging van de ratificatieprocedures. Zodra de Overeenkomst in werking treedt, vervangt zij het samenwerkingsakkoord dat de EG op 29 april 1997 sloot met Macedonië.

De Overeenkomst werd reeds geratificeerd door Macedonië, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Ierland, Nederland, Oostenrijk, Spanje, het Verenigd Koninkrijk en Zweden.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

*De Vlaamse minister van Economie,
Buitenlands Beleid en E-government,*

Patricia CEYSENS

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met de Stabilisatie- en Associatieovereenkomst
tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds,
en de voormalige Joegoslavische republiek Macedonië, anderzijds,
de bijlagen I tot VII, de protocollen 1 tot 5 en de slotakte,
ondertekend in Luxemburg op 9 april 2001

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt gemeenschaps- en gewestaangelegenheden.

Artikel 2

De Stabilisatie- en Associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de voormalige Joegoslavische republiek Macedonië, anderzijds, de bijlagen I tot VII, de protocollen 1 tot 5 en de slotakte, ondertekend in Luxemburg op 9 april 2001, zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting,

Jaak GABRIELS

ONTWERP VAN DECREET

*De Vlaamse minister van Economie,
Buitenlands Beleid en E-government,*

DE VLAAMSE REGERING,

Patricia CEYSENS

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt gemeenschaps- en gewestaangelegenheden.

Artikel 2

De Stabilisatie- en Associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de voormalige Joegoslavische republiek Macedonië, anderzijds, de bijlagen I tot VII, de protocollen 1 tot 5 en de slotakte, ondertekend in Luxemburg op 9 april 2001, zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel, 18 juli 2003.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS